

Kmetijski list

Glasiło „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina:

celoletno K 15.—
polletno » 8.—
Posamezna številka 40 v

Kmet, pomagaj si sam,
in svoje stališče v državi
uravnaj si sam!

Inserati:

1 mm inseratnega stolpca stane za:
male oglase K — 80
uradne razglase » 1.50
reklame » 2.—

Uredništvo in upravnništvo lista je v Ljubljani na Miklošičevi cesti št. 16.

Naša stranka in duhovščina.

(Odgovor „Slovenskemu gospodarju“.)

Marsikaj sem že prečital v svojem življenju, toda priznati moram, da mi ni še nikdar prišel pod roko spis, ki bi se glede zlobne pretkanosti mogel meriti s člankom, ki ga je prinesel nečestivo „Slovenski gospodar“ kot nekak odgovor na zelo stvarno sestavljeno poslanico, ki jo je naslovila svojčas SKS. na oba slovenska škofa, in ki je bila v celoti objavljena v letošnji 9. številki „Kmetijskega lista“.

Ker je „Gospodarjev“ članek gotovo visoko študiran gospod, zato se glede prefriganosti ne morem z njim meriti. A srečen sem, da nimam pokvarjenega zdravega svojega razuma, dočim gleda oni gospod navzlic svoji učenosti v svoji strankarski nestrpnosti razmere, v kojih živimo, v popolnoma nepravilni luči.

Prvi del omenjenega spisa je sicer poln zavijanj in tudi s psovkami se ne štedi, toda brezpomemben je. Ne vsebuje drugega, kakor ugotovitev, da mariborski škof na ono poslanico sploh ni odgovoril, dočim je ljubljanski škof pozval duhovščino, da mora „odkloniti liberalno stranko z neodvisnimi kmeti“. No, mlčk mariborskega škofa se lahko tolmači tako ali tako. A tudi ljubljanski škof z „liberalno stranko“ nikakor ni mogel misliti naše „Samostojne kmetijske stranke“, ker je ta glede gospodarskega svojega programa od „liberalcev“ bolj oddaljena nego „Slovenska ljudska stranka“, v verskem oziru pa zastopa stališče, ki je vse prej, nego cerkvi nevarno.

Drugi del članka je mnogo zanimivejši. Na zelo zvijačen način pride pisec do prav čudnih zaključkov, na katere hočemo nekoliko odgovorjati, da si članek ne bo preveč domišljeval na svoje kukavično jajce, ki ga je hotel znesti v naše kmetijske vrste.

Njegova zvijača obstoja v tem, da namenoma ne loči duhovskega stanu od klerikalne politike, kakor da bi bilo to vseeno, kakor da bi klerikalne politike nikoli ne bili vodili advokatje in kakor da bi duhovnik ne mogel pripadati nobeni drugi stranki kakor samo klerikalni! In vendar je dr. Šusteršič žalostnega spomina, ki je nosil velik zvonec v klerikalni stranki, bil advokat! In vendar je na Hrvaškem le neznamen del duhovščine v dr. Korošičevi „pučki“ stranki.

Čujmo torej, kar piše „Slovenski gospodar“!

„Kmetijski list“ št. 10 sam pravi, da vsi duhovniki agitirajo za „Slovensko ljudsko stranko“, oziroma za „Kmetško zvezo“. Torej so vsi duhovniki proti „Samostojni“. In oba slovenska škofa sta tudi proti njej. Ali pa je mogoče misliti, da bi se vsi duhovniki s svojimi škofi vred o „Samostojni kmetijski stranki“ motili, kar se tiče verske strani? Versko nevarnost spoznati in na njo ljudstvo opozoriti, je prva stanovska dolžnost duhovnikov in škofov. In duhovni s svojimi škofi vred so v „Samostojni“ spoznali versko nevarnost ter so ljudstvo na

to nevarnost opozorili. Pred vsem iz verskega stališča so nasprotniki „Samostojne“.

Ker meče članek križem vero s politiko, moramo pibiti, da je naša SKS. politična stranka in gre torej za politično zadevo. V odgovoru se tudi ne bomo pečali z duhovništvom vobče, temveč le s politikujočo duhovščino. In politikujoči duhovniki bi naj bili nezmojljivi? Ali se niso zmotili, ko so ščuvali z govorom in s tiskom neuko ljudstvo na brate Srbe? Ali se niso zmotili, ko so prekipevali udanosti napram Viljemu in Habsburgu? In končno ali se niso motili, ko so mislili, da je slovensko kmetško ljudstvo to kdaj pozabilo? Da, motili so se! Dokaz temu je veličastna vstaja kmetškega ljudstva, ki se kakor nekdanj pod Matijem Gubcem otrasa suženjskih okov in se organizira v ponosni naši stranki. In ker vas peče vest, se bojite naše stranke.

Nobeden drugi ni nezmojljiv, kakor Sveti oče, če govori z lece; vsi drugi se lahko motijo. In če je temu res tako, kakor trdi „Gospodar“, so vsi duhovniki glede SKS., kar se vere tiče, v veliki zmoti. In tudi slovenska škofa sta bila v zmoti, če sta našo stranko res obsodila. Toda temu nista kriva sama, temveč krivi ste vi, politikujoči duhovniki, ki ste ju napačno poučili.

Nikakor ne more biti resnica, da so duhovni s škofi vred spoznali v „Samostojni“ versko nevarnost. Kje in kdaj naj bi bili spoznali — versko nevarnost? V našem programu? Na naših shodih? V pisavi „Kmetijskega lista“? Nikjer! In vendar vam preti nevarnost, klerikalci, nevarnost, kakršna vam še ni nikdar pretila v Sloveniji. Nevarnost pa preti vaši politični nadvladi, ne pa veri in cerkvi. Zopet ste se zmotili.

„Gospodar“ nadaljuje:

„Ako so vsi duhovniki proti „Samostojni“, je seveda tudi „Samostojna“ proti vsem duhovnikom“.

„Gospodarjev“ članek nas meri po samem sebi, po svoji strankarski zagriženosti. A moti se! Mi hočemo vračati hudo z dobrim ter dajati dober zgled. Kako naj bi bili proti vsem duhovnikom, ker sploh nismo proti duhovništvu? Maščevalni tudi takrat ne bomo, ko nas dvignejo volitve do politične moči; saj le predobro vemo, da večina duhovnikov ne dela proti nam iz hudo-bije, temveč ker nas še ne pozna in ker je zapeljana po tovariših-politikih. Proti duhovskemu stanu kot takemu nikdar ne bomo nastopali, pač pa se postavimo v bran proti vsakomur, ki hoče ovirati našo organizacijo in preprečiti, da se kmetje uveljavimo v svoji kmetški državi in občini.

Končno vprašuje „Gospodarjev“ članek:

„Če je med „Samostojno“ in duhovniki tako nasprotje, ali bo kateri samostojnejš dal svojega sina študirat za duhovnika? Gotovo nobeden. Saj bi si s tem vzgojil nasprotnika. Zdaj pa recimo, da bi vsi slovenski kmeti bili samostojni. Potem nobeden kmet ne bo dal svojega sina študirat za duhovnika. Kaj po-

tem? Potem na Slovenskem čez nekaj let ne bo duhovnikov, saj so prav z malimi izjemami vsi slovenski duhovniki kmetški sinovi. A če kmetje ne bodo dali sinov študirat za duhovnike, bo na Slovenskem duhovski stan izginil.“

Članek se konča z opisovanjem položaja, ki bi potem nastal.

Ste li že kdaj slišali na nesramnejši način izkoriščati verski čut ljudstva v strankarske namene? Gotovo ne! Ta zaključek je zlobno zavit in docela pogrešen. Poprej sem dokazal, da med duhovskim stanom kot takim in „Samostojno“ ni prav nobenega nasprotja. Zato pa tudi ni zadržka, da bi ne dal samostojni kmet svojega sina študirat za duhovnika. Popolnoma prav pa ima „Gospodarjev“ članek, da si samostojni kmetje v lastnih sinovih ne bomo hoteli vzgajati nasprotnikov. Rodbine samostojnih kmetov bodo stanovsko zavedne in duhovniki, ki bodo iz njih izšli, bodo ohranili ljubezen do domače grude in spoštovanje do svojih roditeljev; zato proti kmetškemu stanu nikoli ne bodo nastopali. S stališča naše stranke moramo naravnost želeti, da izide iz zavednih samostojnih hiš čim največ duhovnikov. Ti ne bodo zaničevali agrarnega gibanja, ampak ga bodo razumeli. S tem bodo vplivali na svoje tovariše in dali tako mišljenju mlajše slovenske duhovske generacije, kar se kmetškega preokreta tiče, popolnoma drugo smer, kar pa niti veri niti cerkvi ne bo v kvar.

Ker je že načeto vprašanje duhovskega naraščaja, bi tistim kmetom, ki imajo svoje sinove v šolah, dal naslednji nasvet: Sinom, ki čutijo v sebi poklic za duhovna, nikari ne odgovarjajte posvetiti se temu vzvišenemu stanu. Lepa je naloga duhovna: poučevati ljudstvo in ga moralno dvigati, brzdati njegove strasti in mu nuditi tolažbo v nesreči. Dobri duhovnik, ki si je svest svoje vzvišene naloge, ni nikoli strankarski zagriženec in politični hujskač, kajti držati se mora Kristusovega nauka: „Moje kraljestvo ni od tega sveta“. Strasten nikdar ne sme biti, ampak ublaženega značaja, ker mora biti ljudstvu za vzgled. In dobri duhovniki so res pravi blagoslov za vsak narod.

Toda slabi duhovniki so veliko zlo. Dijak, ki ne čuti v sebi duhovskega poklica, postane malokdaj dober duhovnik. Nesrečnež ostane vse svoje žive dni. S svojim stanom je nezadovoljen, ga mnogokrat zataji in postane strasten strankar, politični hujskač. Namesto da bi širil krščansko ljubezen, vzbuja ljudske strasti in podpihuje sovraštvo. Zato zakrivi oče, ki sili sina, če nima poklica, v duhovski stan, zločin na svojem sinu in na vsem narodu. Jako se moti oče, ki ga mogoče tlači kak greh iz mladosti, če misli, da mu bo sin — prisiljen duhovnik — sprosil milost božjo. Nikakor ne! Preklinjal bo starše, kadar se bo spomnil nanje. Odtujil se bo staršem, odtujil kmetški hiši, kjer mu je tekla zibelka. Zato kmetje, nikar ne silite svojih sinov v duhovski stan, če nimajo veselja in sposobnosti, če se tudi vsled tega število naše duhov-

Kmet, ki dela proti naši stranki, daje sam gospodi bló v roke.

ščine nekoliko zmanjša. Bo že Bog dal, da jih za službo božjo ne bo primanjkovalo; če pa izginejo duhovniki iz uredništev, iz klerikalne politike, iz poslanskih mest in z ministrskih stolčkov, bo to kmetškemu stanu in vsemu narodu le v korist.

J. S. ml.

Tabor „Kmetске zveze“ v Slovenski Bistrici — uničujoč klerikalni poraz.

Za dan 14. marca so sklicali klerikalci v veliko dvorano slovenjebistriške okrajne hranilnice veliki tabor „Kmetске zveze“. Tabor so že prejšnjo nedeljo oznanili po vseh cerkvah v okraju, dne 14. t. m. pa je tukajšnji gospod dekan rekel zbranim svojim ovčicam s prižnice, da morajo vsi v dvorano okrajne hranilnice. Tudi „Slovenski gospodar“ je prinesel v zadnji številki kričeč oklic. Zbrale so se res iz vse okolice naravnost velikanske množice ljudstva in mi smo klerikalcem za to velikansko agitacijo iz dna srca hvaležni, ker nam je le koristila. To je bil drugi shod, ki so ga priredili klerikalci po prevratu. Prvega so pred mesecem zbornali potom Marijinih družb in cerkvenih slavnosti, za tega so dvignili agitacijo pod krinko krščanskih kmetov. Laž pa ima vedno kratke noge in klerikalci, ti večni prijatelji kmeta, so se to pot še pred začetkom shoda razkrinkali. Na odru okoli predsedniške mize so se namreč zbrali sami duhovniki, bogati mesar in bivši zagrizeni Stajercijanec Gril, ki je vsak teden v drugi stranki, zidarski mojster in najdebelejši človek v slovenjebistriškem okraju, Karol Stupan, ki si je hotel kot občinski svetovalec prislužiti ogromne provizijske tisočake pri prodaji vojašnic, gostilničar Peter Novak, ki vedno zabavlja čez „oderuštvo“ kmetov; zadnji steber slovenjebistriških klerikalcev, farni trgovec Pintar, ki ga vsi kmetje proklinjajo, pa je ostal za stražo pri vratih in je kmalu zginil, ko so kmetje začeli udrihati po vojnih dobičkarjih.

Shod je otvoril veleposestnik Zafošnik, ki smo ga poznali doslej samo v toliko, ker je v vsem okraju podpisal največ avstrijskega vojnege posojila, za jugoslovansko državno posojilo pa ni dal niti vinarja. Besedo je nato povzel neki mož, baje kmet Hlebec, ki so ga poslali k nam kranjski duhovniki.

Pričakovali smo, da bo govoril o kmetških potrebah, mož pa je samo duhovnike slavil in ker o navzočih klerikalnih petelinih ni mogel nič dobre povedati, ker jih vsi poznamo, je čenčal o Martinu Slomšku, ki pa bi gotovo iz groba protestiral, če bi vedel, kako današnji klerikalni hujskači zlorabljajo med ljudstvom njegovo pošteno, narodno srce. Možu je kmalu zmanjkalo sape in se je torej umaknil nadkmetu, revizorju Pušenjaku, katerega so hoteli klerikalci še zadnji čas poslati v Beograd namesto kmeta Roškarja. Vsaj od Pušenjaka smo pričakovali, da bo kaj pametnega povedal, ker vedno čitamo, da je vsako nedeljo na kakem shodu. Mož pa je vezal tako neumne otrobe, da so začeli kmetje ogorčeno ugovarjati, in nemir, ki se je začel že takoj ob začetku shoda, je naraščal vedno bolj in bolj. Kmetje so začeli gosposke kmete na odru pozivljati, naj pokažejo svoje žuljave roke in naj povedo, kaj so storili za kmeta. Gospoda pa je takoj utaknila roke v žep. Ker so klerikalci ljudsko ogorčenje že pričakovali, zato so naročili vojaško stražo. Zborovali so torej v senci bajonetov. Nastavili so tudi reditelje, katere pa so kmetje vključili v stražo bajonetov hipoma pograbili, tako da so reditelji sami prvi zleteli na zrak. Ženske so začele kričati in bežati iz dvorane. Pušenjak pa je gospodom na odru še razlagal, da hoče ustanoviti za knete v Slovenski Bistrici tovarno za obleko, ker se na Pohorju pase nekaj ovac. Nesramni „farbariji“ in budalosti so se smejali celo voditelji na odru. Ljudje pa se sploh niso več menili za oder, ampak so zahtevali, da dado besedo tudi govornikom iz občinstva. Klerikalci so to takoj obljubili in prosili še nekaj časa miru. Nastopil je še „zaščitnik“, glavni zagovornik kmetških koristi in organizator kmetških prepečev, urednik Žebot. Komaj pa se je možičelj pokazal na odru, se je dvignil v dvorani naravnost vihar ogorčenja. Žebot je začel kričati, mesar Gril je žugal kmetom z odra, pomagali so mu zidar Stupan, župnik

Medved in bistriški dekan, pa vse skupaj ni nič pomagalo in Žebot je moral umolkneti. Kmetje so zahtevali besedo, klerikalci so pa takoj snedli obljubo in shod zaključili. Ob grozovitem ropotu in kričanju so brali svoje resolucije, ki jih ni nihče slišal, samo pozneje smo od najbližje stojecih zvedeli, da so zahtevali med drugim tudi avtonomijo Slovenije, s klerikalno vlado seveda! Ljudje so pa začeli navdušeno klicati: „Zivio „Samostojna kmetijska stranka“! Proč s klerikalci!“

Shod se je torej spremenil v naravnost veličastno protiklerikalno manifestacijo in bilo je značilno, da ni niti en kmet dvignil glasu za klerikalne voditelje. Takšne polomije še Slovenska Bistrica ni videla. Sedaj smo tem trdneje prepričani, da bo ljudstvo pri volitvah vsepovsod s klerikalci popolnoma pomedlo. Kdor je bil do zadnjega časa zaslepljen, ta je gotovo danes izpregledal. Nobena krinka ne pomaga več in častiti gospodje se bodo morali vrniti čimpreje nazaj v cerkev, če nočejo izgubiti med ljudstvom zadnjega upanja. Solnce vzhaja!

Invalidsko vprašanje.

Dolga, težka vojna doba je za nami in zginja v preteklost. Kdor ni osebno prenašal in čutil vso njeno težo in krutost, jo bo kmalu in kaj lahko pozabil, v kolikor mu danes ne bude spomina na njo vojne posledice. Mnogi smrtniki, ki jim je bila usoda milejša in niso okužali niti vojne niti njenih neprijetnih posledic, pa pojma „vojska“ sploh prav ne poznajo in se teh grozljivih in strašnih „pravljic“ niti ne marajo spominjati. Čas celi rane, blaži nesrečo, hiti naprej in zatre, zabriše tudi spomin na njo. To je še dobro; kajti čemu naj bi se kdo mučil z njim, čemu naj živi spomin, če je nevesel, bolesten in — proklet? Naj le skoro utone v morju pozabljivosti! Vse preveč pa pozablja naša javnost na tiste revežjunake, ki so se morali podvreči in služiti tuji volji in se žrtvovati brezpogojno za „blagor“ drugih, t. j. na naše vojne invalide.

Vojna je vojna; sila ni nikomur mila. Nobeni državi, nobenemu narodu ni prinesla blagostanja, pač pa neizmerno škode in bremen. Izjema so samo posamezni kapitalisti, kakor tvorničarji, prekupci, dobavitelji, trgovci in razni drugi špekulantje. Ti so imeli v teh časih (a imajo tudi še sedaj) najboljšo žetev na račun vseh. Eni uživajo z lahkoto in brezskrbno dobrote sveta naprej in naprej, a drugi nosijo vso težo vojne ter zdravijo sebe in državo...

Srečen je pač vsak, ki ima še vedno dovolj zdravja in energije, da se v teh časih vzdržuje in more vztrajati... Zdravje je tudi bogastvo. A vojni invalidi? Skoro vsi žive po tuji krivdi v zelo slabih razmerah, naravnost v revščini. Ali si morejo sami kaj pomagati in ali se morejo i oni vzdržati na površju teh težkih časov?... Naj li jih uniči nemila in kruta usoda?

Izmed katerih stanov pa je največ teh siromakov? Kdo je bil obsojen in postavljen v strelske jarke, v vedno nevarnost? Predvsem kmetški možje in sinovi, delavci in obrtniki. Izgubili so najboljšo, kar so imeli: zdravje in moč, ter sedaj, ko so nezmožni vršiti prejšnje poklice, toliko huje občutijo svojo invalidnost.

Invalidsko vprašanje je tudi rana države in dolžnost države je, da se zanjo zanima in jo zdravi. Velike vsote denarja bi bile potrebne, da bi se to vprašanje z denarno pomočjo in podporo rešilo. Taka rešitev in pomoč s strani države je sedaj z ozirom na njen finančni položaj skoro nemogoča. Ukreniti pa bi se dalo vendarle nekaj.

Govorilo in pisalo se je svoj čas precej o različnih službah, trafikah in drugih ugodnostih za invalide. Dasi bi bilo ravno s tem invalidsko vprašanje skoro najbolje rešeno, je žal vse to izhlapelo v oblake. Kaj invalidi? Stranke in „korita“, to je prva skrb in politika naših državnikom. Kaj je s krediti za zvišanje pokojnin? Kje so? Bog zna! In službe? Redke so; invalid je zadnji, boljših mest pa sploh ne doseže. Prednost imajo „gospice“, invalid ni za nikamor; najde naj si druge kaj primerne. Sicer pa ima „pokojnino“!

Tu bi bilo treba odločnih odredb! Službe naj dobe po zmožnosti vsi res potrebni invalidi. Službenih mest, ki so primerna za invalide, naj bi nihče drugi ne smel zasesti. Vse tako zelo

pripravne gospice, ki so z njimi vse pisarne in vsi uradi kar prenapolnjeni, naj se posvete drugim opravkom: omeje naj se na to, kar spada v njih kraljestvo, na kuhinjo, gospodinjstvo, razna ročna dela, izdelovanje raznih potrebščin in umetnosti. Moški na enakih mestih in službah, ki se dajejo gospicam, preživljajo navadno še svoje rodbine, a gospice pa komaj same sebe. Kaj je torej pravičnejše, kdo je do služb bolj upravičen?

Tobakarne ali male prodajalne bi tudi mogle preživljati en del invalidov in jim zagotoviti obstoj. Ze začeto oddajanje tobakarn je naenkrat prenehalo. Zakaj? Gotovo so dosedanji trafikantje potrebnejši kot pa „premožni“ invalidi ali kaj! — Mnogo invalidov se je pod pritiskom revščine in sile lotilo tega ali onega rokodelstva. Delo ima in ga vrši, čeprav samouk, dobro in zadovoljujoče. Take bi se moralo tudi podpirati (s preskrbo orodja, materiala i. dr.) in jim dati pravico do podpore.

Očrtal sem pristo in kratko, kako je z invalidskim vprašanjem in kako naj bi se ga rešilo. Z mojim spisom in predlaganim načinom rešitve se marsikdo ne bo strinjal. Tudi dobro! Če ne tako, pa drugače! Dolžnost naša pa je, da se ta zadeva vendar spravi kako naprej in vpošteva. Tudi z ozirom na sedanje vojaštvo se stvar dalje ne sme zanemarjati. Vojak naj vidi, da domovina vojaka ne pozna le takrat, ko ga potrebuje, ampak da mu tudi v slučaju nesreče ne odreka svoje skrbi in pomoči.

Imamo novo vladjo. Sestavljena je iz strank in mož „velepolitike in dejanj“. Zato pričakujemo, da bo tudi invalidsko vprašanje vzela v pretres in rešitev. Patriotičnih, lepih in vzpodbujajočih besed se ne čuti dolgo; treba je v njih podkrepitev predvsem dejstev in zgledov! Torej...

Agr-aš.

Strankine vesti.

Vsem krajevnim odborom.

V zmislu svoječasno Vam doposlanih navodil nam sporočite zanesljivo v teku tedna vsa pojasnila in podatke o podružnicah „Kmetijske družbe“ v tamkajšnjem okolišu.

Ustanovljajte takoj tudi nove podružnice!

Vsi krajevni odbori se zavedajte, da okrožnice ne pošiljamo samo zaradi lepšega, marveč zato, da se po njih ravnamo in da nanje tudi odgovarjate.

Kdor hoče kaj ustvarjati, mora pridno in zanesljivo delati. Tajništvo SKS. v Ljubljani

Občni zbori podružnic „Kmetijske družbe“.

Opozorjamo, da se občni zbori podružnic kmetijske družbe lahko vrše tudi še pozneje kot v tem mesecu.

Pravico voliti delegate za glavni družbeni občni zbor v Ljubljani pa imajo samo tisti udje „Slovenske kmetijske družbe“, ki plačajo letošnjo udnino najkasneje do dne 31. marca t. l. (glej § 31. družbenih pravil).

Moka za ubožno akcijo.

Čujemo, da so dobile občine moko za razdelitev revežem. Klerikalni župani pa v več krajih te moke niso razdelili med potrebne, ampak so jo dajali samo klerikalcem, medtem ko je mnogim potrebnim, ki niso klerikalci, niso dali prav nič. Ponekod so klerikalci to moko baje silno drago prodajali. Kjer so se take stvari dogodile in so naši pristaši oškodovani, naj se naznanijo take nerednosti z natančnim popisom pristojnemu okrajnemu glavarstvu, obenem pa se naj obvesti o tem tudi naše ljubljansko tajništvo.

Naši shodi in sestanki.

(Pri Sv. Katarini nad Medvodami) je bil v nedeljo dne 14. t. m. shod naše stranke. Govorila sta tovariša Koman in Tomažek iz Vižmarjev. Da je bil shod dobro obiskan in da vlada lepo zanimanje za našo stvar, to so pokazali zborovalci s tem, da so zbrali za naš tiskovni sklad 200 K. Naj bi ti gorski tovariši bili zgled premožnejšim krajem!

(V Lancovem pri Radovljici) je bil sklican za dan 14. t. m. shod „Kmetške zveze“, ki pa se je pretvoril pravzaprav v shod naše stranke. Za predsednika shoda je bil soglasno izvoljen odločni pristaš SKS., posestnik in kovač iz Spodnje Lipnice. Kot govornik je nastopil g. župnik in Kamne Gorice, ki je najprej bral levite demokratom, končno pa očital naši stranki, da ima vse oderuhe in vojne dobičkarje v svoji sredi. Resnica pa je, da milijonski vojni dobičkar Polak ni v naši stranki, temveč je steber VLS. Istotako so iz naše okolice glavni vojni dobičkarji in oderuhi še vedno pri „Kmetški zvezi“. Za gospodom je nastopil naš tovariš Ažman ter stvarno pobil vsa očitanja. Da je shod uspel le nam v korist, to je pokazalo številno vpisovanje zborovalcev v našo stranko. Hvaležni smo „Kmetški zvezi“, da nam prireja take shode.

(Šoštanj.) V nedeljo dne 7. marca smo imeli v tukajšnjem hotelu „Jugoslavija“ izredno dobro obiskan shod. Zborovala je namreč v našem kraju prvič naša zares kmetška stranka. O strankini organizaciji in o potrebi gospodarske kot politične organizacije slovenskega kmeta in kmetškega delavca brez razlike sploh je poročal v poljudnem in navdušeno sprejetem dvehurnem govoru tovariš Drogenik iz Sv. Jurija ob južni železnici. Bili smo na shodu kmetje, pristaši vseh prejšnjih gospodskih strank, a smo z navdušenjem sklenili kot en mož vstopiti v „Samostojno kmetijsko stranko“. Sovraštvo, ki sta ga raznesla med nas liberalno in klerikalno strankarstvo, mora izginiti in združiti se moramo vsi, kateri živimo od grude, ki jo ljubimo, v lastno stranko. Tovariši, širimo ta bratski nauk! Bolj ko bomo složni, tem preje dosežemo izboljšanje bednega našega položaja. Le to, kar bomo kmetje sami naredili, bo naše. Zatorej krepko in hitro na delo za razširjanje „Kmetijskega lista“ in organizacije!

(Galicijska pri Zalcu.) Dolgo že smo si želeli tudi pri nas shoda SKS., ker vidimo, da vstajajo po vsi širni Sloveniji kmetje trumoma in se zbirajo pod svežo zeleno zastavo te naše stranke. V nedeljo dne 7. marca popoldne se je naša želja uresničila. Zbralo se nas je preko 600 kmetov, kmetških fantov in delavcev v Galiciji, kamor je prihitel neumorni buditelj in organizator slovenskega kmeta tovariš Drogenik. Shodu je predsedoval domači kmet Neraks. Došli govornik je v jedrnatih živih besedah razvil v dvehurnem govoru program in cilje SKS., te res prave kmetške stranke. Konec mora biti starih predvojnih klerikalnih kot liberalnih hujskarij med nami! Mi kmetje se moramo stanovsko in politično samostojno združiti v lastni stranki, kajti le od stranke, v kateri bomo sami odločevali, zameremo pričakovati zboljšanja žalostnega našega položaja. Mi hočemo svojim pridelkom sami določevati cene, kakor delajo to drugi stanovi s svojimi in žalibog brez nas tudi z našimi. Razširjajmo naš „Kmetijski list“ in širimo povsod ideje naše stranke! Vsi, ki od zemlje žive in zemljo obdelujejo, morajo v našo stranko, ako hočejo dobro domovini in kmetškemu stanu, ki vse živi.

* * *

Velik kmetški tabor

bo v nedeljo dne 11. aprila t. l. ob enajstih, in sicer ob vsakem vremenu,

v Brežicah,

kjer bomo kmetje nastopali za svoje pravice.

Popoldne bo istotam

velika kmetška veselica.

Kmetje in kmetice, fantje in dekleta od blizu in daleč, pridite vsi! Pokažimo, koliko nas je!

Dopisi.

(Bohinjska Srednja vas.) „Domoljub“ nas zmerja in psuje, da ljudje po svetu mislijo, da smo res najhujši brezverci. „Domoljub“ je dober termometer, ki kaže natančno resnico, če se tolmači njegovo vsebino — narobe. Sicer pa, ali bi bilo čudno, če bi vera res pešala, ko vidijo ljudje, da vlada na vodilnih mestih klerikalne stranke taka podlost? Le pogledjmo v občinsko

ali združeno upravo! Povsem mirnemu človeku zavre kri, ko vidi, kaj vse so si upali delati z ljudmi. To ni več navadna nepravilnost, marveč izziv boljše vizije. Zato pa je vaša sreča gg. okoli zadrugarskih korit, da se je ustanovila SKS. Kam bi bili sicer šli ljudje, ko z vami ni bilo več mogoče mirno izhajati? Menimo, da tja, kjer bi se jim nudila osveta in to je maščevalni boljše vizem. Kaj mislijo ljudje o vas, naj priča dejstvo, da so skoraj vsi Srednjevaščani, kateri vas imajo pred očmi, v SKS. Ako bi bili „Samostojni“ v resnici taki nasilneži, kaj bi bilo z vami, g. poslovodja, in še s kom drugim? Toda mesto, da vso resnico enostavno dementirate in nas psujete z obrekovalci in ciganskimi (!) agitatorji, nam povejte, kje je ves dobiček tega nemalega podjetja? In komu ste plačali obresti od deleža, kot je določeno v § 14. pravil? (Vaši botri, vaše botre in druga „žlahta“ ter podrepaniki so pri tem vprašanju izvzeti.) Dalje, kako je mogoče, da uslužbenke ne znajo računati, če se vrši vse poslovanje po trgovskih načelih § 12.? Vi pravite: „Dokler je šlo slabo, ste stali ob strani in želeli, da bi propadlo“. Smeši-o! Cigava škoda bi bila? Naša, zakaj imenitno so sestavljena pravila: Če bo izguba, plačajo člani (§ 15.), a dobiček vzame — § 40. — župni urad. Ker ljudje vidijo dvomljivo gospodarstvo te zadruge, se ni čuditi, da lesna zadruge, ki je istega izvora, ne more nikamor. Zelo umestno bi bilo, a še bolj potrebno, ustanoviti zdravo združništvo, ki bi v resnici odgovarjalo namenu.

(Vojska v Kostanjevici.) Na Primorskem? Ne, na Dolenjskem! Če ne verjamete, pa čitajte „Slovenca“ od dne 9. marca. Tam stoji črno na belom poročilo o „krajnem taboru „Samostojne kmetijske stranke“ dne 29. februarja. Ta krasno uspeli tabor je gospodom od SLS. tako zmešal glave, da so videli pravo in resnično vojsko. Eno je gotovo! Ali jim je dopis narekovala prestrašena zmedenost ali pa so namenoma lagali, da bi zakrili veličasten uspeh tega shoda samostojnih kmetov in kmetic. Najbrže oboje. Poslušajte prijatelji, kaj se je sanjalo „Slovenčevemu“ dopisniku iz Kostanjevice: „Kostanjevica je bila prej liberalno gnezdo, lani je postalo čez noč demokratsko, danes pa je navadna kmetška vas in štirje agitatorji Urek, Mermolja, Skalický in Vedernjak so prišli, da zavzamejo z Bučarjem kostanjeviško okolico. Agitacija je bila usiljiva in bahaška. Mestni odbor (ali generalni štab) je zapovedal izobešanje zastav. Zbrali so se iz cele krške doline na boj. Ves teden poprej so grozili, da bo pobit vsak, kdor se bo kaj oglasil nasproti. In res so prišli nekateri z orožjem (kanoni in bajoneti), drugi pa s harmoniko in ženskami, ki so izgledale kot maškare. (Imele so namreč na obrazih maske zoper napad s plinom ali takozvane „gasmasko“.) Govorniki so skrivali previdno roke v žep (skoro gotovo so držali v pesteh samokrese in boksarje). Ko so videli, da jih pustimo v miru, so postali bolj predrzni in pokazali svoje liberalne rožičke (kot znamenje za naskok)“. Tako je pisana dolga klobasa v „Slovenca“ od same zavisti, strahu in presenečenja nad ogromno udeležbo ter pravim samostojnim nastopom kmetškega ljudstva. Da, gospoda, ta nepričakovano dovršeni tabor vam je res znehčal možgane, da ste videli blesk orožja, slišali regljanje strojnih pušk, grom topov, ječanje ranjenih, videli odsekanje glave in bojni ples na kvaterno nedeljo v postu. Prestrašeni ste bili tako, da ste se šele po polnoči ali uri vrnili le nekoliko pomirjenim domov. Strašno! Gospodje, pa se le boste morali navaditi na enaka presenečenja; sicer ne na vojsko, ampak na naše lepe shode, kjer vladata mir in močnatost. Saj ste vendar bili vabljeni na odgovor, čemu se niste odzvali, beseda vam je bila dana. Za sedaj pa vas pozivljemo, da brez obzira takoj in točno ovadite oblastvu in v „Slovenca“ javno navedete vse one, ki so grozili cel teden s pobojem, ki so prišli z orožjem na tabor in se podpisete. V nasprotnem slučaju ste veliki lažniki pred Bogom in ljudmi. Zares, prav je povedal tovariš Mermolja, da sta „Slovenec“ in „Domoljub“ najbolj brezverska lista. Njiju duševna hrana je laž, laž in tretjič laž. Mi kmetje pa gremo naprej v boj za Staro Pravdo.

(Orla vas pri Braslovčah.) V „Slovenskem gospodarju“ se skriva neki tukajšnji dopisnik za urednikov hrbet in po pristni umazani morali

napada iz zasede našega vzornega kmetovalca g. Plaskana, ker ta z vso vnemo in dostojnim nastopom dela za našo stranko in odpira svojim sotrpinom oči ter jim kaže pot, po kateri se bodo otresli raznih priliznjencev in osrečevalcev kmetškega stanu. Gospoda in njene zaslepljene oprode seveda boli, ker pojema njih moč od dne do dne, vsled česar jim je vsako sredstvo za dosego izgubljenih ciljev in neomejene moči dobrodošlo. Pomagalo vam pa ne bo v to med drugimi „sredstvi“ tudi ne vaše časopisje in tudi nobena strahovlada, ker se kmetuženj dobro zaveda svojih dolžnosti in pravic kot jugoslovanski državljani in ponosno koraka naprej pod zastavo svobode ter bo ob prvih volitvah pokazal, da se ni znal otresti le nemških biričev, ampak tudi klerikalnih pijavk.

(Globoko pri Brežicah.) „Slovenski gospodar“, „list za pouk in zabavo“, glasilo KZ. na Štajerskem, izkazuje podpisanemu to izredno naklonjenost, da ga že skozi dobo pol leta redno in v vsaki številki počasča z več članki duhovitega humorja. Prav rad verjamem, da dobiva „Slovenski gospodar“ z Globokega zelo mnogo pisem, ki pa se vsa nanašajo le na odpoved naročnine. Na vaše želje, misli, nasvete, obreko vanja, laži in kar je še podobnih vaših lepil čednosti, ne reagiram, ker vem, da ste v zadregi. Nekaj hočete in morate pisati in govoriti in ker ne veste reš ničesar, morate lagati, ker za to ste plačani. Le tarnajte in jokajte se ob svojem grobu, saj to pravico ima še vsak cigan, pa bi je ne imeli vi, ki se vendar razlikujete od tega, vsaj po suknhah in — kartah. Z vsem vašim lajanjem boste dosegli toliko, kot kužek, ki v svetli noči laja na luno. Le gospoda „Karla“ iz Kapel, ki me v svojem dopisu dolži, da sem jaz kriv, če se kaj napačnega zgodi med socialnimi demokrati v Dobovi ali menda celo v Ameriki, bi prav ponižno vprašal, če morda nisem bil tudi jaz kriv, da je morala svoj čas njegova kuharica nenadoma pobegniti iz Globokega —?! Da v tem dopisu kričite, da se mora pobrati vse orožje in orožne liste, temu se ne čudim. Saj je komaj pol leta tega, ko se je takratni poverjenik za notranje zadeve vrgel z vso besno silo na orožne liste in še danes ga marsikateri vaš pristaš proklinja, ker mu ni dovolil orožnega lista, ali pa mu je napravil ogromne sitnosti in pota. Kaj se pravi pobrati orožje in orožne liste kmetom danes, ko nobeno uro nismo varni pred dobro oboroženimi roparskimi tolpmami, ve vsak otrok, samo vi ne, ki vam je toliko mar za varnost kmeta kot za lanski sneg. Za take čine vam bodo tudi vaši „Zvezani“ zelo hvaležni! — Urek, posestnik in župan.

(„Po ptujskem polju okrog Sv. Vida“.) Tako je naslovljen članek v 32. številki „Straže“, naperjen proti tistemu slavnemu učiteljstvu, ki se peha in poganja za „Samostojno“. Počasi, gospoda, počasi, niste vi tako slavni, kakor si to domišljujete in izgleda, da se tudi vi na vse kriplje proti nečemu pehate. „Slavni“ pa ste bili med svetovno vojno, ko ste štiri leta doma sedeli in agitirali za vojno posojilo, da se lijejo topovi, s katerimi bi se naj ubijali drugi „neslavni“. Le ne tako prezirljivo! Kdo ve, kaj še pride?! Le ne razsodnosti izgubiti! Stari zlati časi so minuli. Ne pozabite, da živimo v 20. stoletju, ko vidi narod v šoli in učiteljstvu, bilo ono slavno ali ne, vse kaj drugega, kakor si to gotova gospoda želi. Vi lahko učiteljstvo prezirate in denuncirate, kolikor vam drago, ono bo vedno stalo trdno na braniku ljudskih pravic. Učitelj na kmetih je del tistega telesa, kateremu se pravi kmetški stan, in ni treba čakati agrarne reforme, kakor se to duhovito v navedenem članku navaja. Mar vam agrarna reforma tudi dela preglavice? Demokratsko-socialistična vlada ni mogla ničesar opraviti, današnja nazadnjaška pa tudi ne bo, vključno čudežem, ki jih dela v Beogradu, da vzbujajo mrtve poslance h glasovanju. Nova država zaliteva novih ljudi. Blagovolite sprejeti ta odgovor od „neslavnih“ enkrat za vselej!

(Račje.) V nedeljo dne 29. februarja so imeli tukajšnji tovarniški delavci (t. j. socialni demokratje) zborovanje zaradi povišanja plače. Zraven tega pa se je tudi zahtevalo, naj se vpelje osemurni delavnik tudi pri kmetu, kar pa seveda nam kmetom ne gre v glavo. Zahtevalo se je baje tudi 6 kron na uro pri kmetu. Ne vem, ali

so ob pamet ali kaj. Kako naj bi kmet vse to prenesel, davki rastejo, letine so slabe, na pridelke nam hočejo devati maksimalne cene, seveda nizke, in nazadnje naj bi še celo delavcem pri vsi hrani tako visoko plačo dajali. Torej kmetje, kateri še niste člani SKS., pristopite nemudoma, kajti pri naši stranki se bode doseglo pametno ureditev tega vprašanja. Samo „jadi-kovanje“ vam ne pomaga nič, ako se ne združite skupaj v eno stranko, kajti le z združenimi močmi se bo dalo kaj doseči.

(Gornja Radgona.) Kakor je poročal naš list, je sklicala SKS. dne 20. svečana t. l. pri tukajšnjem gostilničarju g. Čiriču sestanek. Ker je tovariš Mermolja bil zadržan, sem nalogo predavanja prevzel jaz ter bil že ob osmi uri v omejenih gostilni. Ob pol deveti uri stopita v gostilno dva mlada fanta, izmed kojih eden pravi: „A, tu notri bodo imeli!“ Seveda sem takoj vedel, da so to predstraže SLS. in njene „Kmetijske zveze“, ki je tako skrajno mirna in nedolžna! Pet minut za predstražo je korporativno nastopila cela armada (41 mož) sovražnikov kmetijske svobode v gostilniško sobo. Brez vsake besede nastopi neki mladi gospod Repič ter zahteva, da se izvoli predsednika za gospodarsko predavanje one podružnice (oziroma zadruga), o koji ima g. Repič nalogo v imenu „Kmetijske zveze“ poročati. — Predsednik se je takoj izvolil, ker je že bilo vse pripravljeno. Oni neuki predsednik je meni ponujal besedo, rekoč: „Oni gospod tam, ki ga jaz ne poznam, ima besedo“. Jaz sem seveda mirno gledal to menažerijo. G. Repič pozvame besedo v imenu KZ. Začne precej stvarno razpravljati o gospodarskih vprašanjih zadruga. Trudi se po večkratnem predručenju enega in istega predmeta, skočiti iz zadruga v politiko, kar se mu pa ni posrečilo. Med tem dolgočasnim govorom so prišli tudi naši somišljeniki in tovariš Nemeč. Nekaj časa smo poslušali, potem smo pa odločno zahtevali, ako so (omenjeni huj-skači) pošteni krščanski možje, naj prenehajo s svojim predavanjem, se odstranijo ali pa se naj dostojno obnašajo kot poslušalci naše prireditve. Kakor mi je po zanesljivih osebah znano, je „Zvezarjem“ prepovedano poslušati samostojne govornike. Ako se jim ne posreči shoda razbiti, jim je sveta dolžnost oditi, ker bi se jim sicer nehote odprle oči! Zato so se tudi ti ljudje dvignili (na ukaz nekega fanta) ter brez vsakega zaključka odšli. Zelo čudno se mi zdi, da so radgonski pristaši KZ. vseeno toliko olikani, da ne kriče kot po drugih krajih. Počasi je torej upati, da se „Zvezarji“ od nas nauče boljšega obnašanja. Naše politično predavanje se je torej — kljub zahtevam KZ. — vršilo ugodno in nemoteno. Zadnji izmed odhajajočih „Zvezarjev“ mi je podal roko, rekoč: „Vaš program je edini, ki zamore osrečiti našega kmeta, pa kaj, ko se nas preveč moti s prižnice in iz spovednice“. — Razen mene sta govorila tovariš Nemeč in pa okrajni živinozdravnik iz Murske Sobotice. Ustanovil se je okrajni odbor. — Konrad Znudler.

Pokrajinske vesti.

(„Jugoslovanska Matica“) se je ustanovila zadnjo nedeljo v Ljubljani z velikimi slavnostmi. Po slavnostnem zborovanju je bil obhod po mestu. Zastopana so bila poleg društev iz mesta in okolice, tudi društva iz oddaljenejših krajev. Mnogo je bilo kmetijskih odposlanstev na okrašenih vozovih, v narodnih nošah itd. Ker je začetek storjen, zato sedaj z vsestranskim delom v pomoč neodrešenim bratom! Vsak zaveden Slovenec bodi član „Jugoslovanske Matice“.

(„Samostojna kmetijska stranka“ na slavnostnem zborovanju „Jugoslovanske Matice“.) Načelnik naše stranke tov. Jakob Kušar je na zborovanju „Jugoslovanske Matice“ podal to-le izjavo: Po naročilu „Samostojne kmetijske stranke za Slovenijo“ pozdravljam ustanovitev „Jugoslovanske Matice“ v imenu samostojnih slovenskih kmetov kar najpristrneje. Izjavljam, da se kmetje živo zavedamo svoje narodne in gospodarske dolžnosti napram onim bratom, po večini kmetijskega stanu, ki še danes zdihujejo onkraj demarkacijskih črt pod oblastjo nadutega, a siromašnega tujca. Slovenski kmetje kličejo v pomislek vsemu svetu one besede, ki so jih naši predniki okoli leta 578. odgovorili divjaškim Avarom, ko so si hoteli podvreči naš svoboden

narod, namreč: „Kdo izmed ljudi, ki jih obsevajo solnčni žarki, je tako močan, da bi nas zmagal! Ne dovolimo, da bi si kdo osvojil našo zemljo. Taka bo naša navada, dokler bo kaj boja in kaj mečev!“ Neodrešeni bratje, tu je naša roka, da bo tako! Vsem drugim pa, ki prostovoljno bivaste kje v tujini, kličemo vam, da se vselej in povsod zavedate, da „Največ sveta otrokom sliši Slave!“ (Odobrovanje.)

(Nova vlada in cene.) Odkar imamo novo vlado, ki je obetala, na napravi red v državi, gredo vse cene strašno kvišku. Temu je največ krivo to, ker je nova vlada sklenila, da ostane pri nesrečni in krivični zamenjavi 4 K za 1 dinar. Trgovci in razni prekupci hite sedaj, da dvignejo cene v dinarsko vrednost, t. j. štirikratno. Tako pa ne more iti naprej, sicer bo prišel vihar.

(Umrli je) dne 21. marca v ljubljanskem „Leonišču“ vladni svetnik in okrajni glavar za kranjski okraj g. Franc Schitnik (Zitnik), ki je bil pred kratkim imenovan za upravitelja Prekmurja.

(Verižniki z moko in žitom na vagone.) Pri „Zitnem zavodu“ v Ljubljani so uganjali nekateri strogo klerikalni gospodiči velikansko tihotapljenje z žitom in moko. En dan je policija na ljubljanskem kolodvoru zaplenila pet vagonov pšenice in vagon moke iz Banata. Predrzni verižniki so dobivali blago na ime „Zitnega zavoda“, a tudi ime našega „Ekonom“ so izrabljali. Več teh ptičev so že zaprli, med njimi tudi sina pokojnega klerikalnega poslanca Mejača iz Komende. Tihotapci so že med vojsko sedeli na varnem pri koritih ter bogateli, a v Jugoslaviji nadaljevali kar na vagone.

(Obsodba verižnikov „Zitnega zavoda“.) Glavni krivci, ki so kot uradniki „Zitnega zavoda“ zlorabljali oblastveni zavod za svoje umazane kupčije, so bili Vitko Mejač, Pavel Erzin in Ivan Vreček. Centralni verižniški urad je obsodil Mejača na 20.000 K in 6 mesecev zapora, Erzina na 15.000 K in 4 mesece zapora, Vrečka pa na 15.000 K in 3 mesece zapora. Obenem so bili še izročeni državnemu pravdnistvu. Kako naglo in debelo so služili pri tem veriženju, dokazuje sledeče: Mejač je kupil par vagonov pšenice v Banatu ter plačal za kg po 5 K, takoj jo je prodal tovarišu Erzinu po 5 K 80 in 6 K 50 v, Erzin pa Vrečku po 7-80. Iz zaseženih pisem je razvidno, da so žito, oziroma moko prodajali v Avstrijo in celo preko demarkacijske črte Italijanom. Potemtakem ni neopravičena dolžitev Hrvatov in Srbov, da „Zitni zavod“ veriži z banatskim žitom v Nemško Avstrijo. Taki brezvestneži lahko strahovito škodujejo naši prehrani v bodočnosti.

(Državna žrebčarna na Selu pri Ljubljani) nam poroča: Ker se razširja med konjerejci neresnična vest, da je vhod v žrebčarno in žrebetišče zabranjen, se naznanja, da je dovoljen vstop vsakomur; če se prijavi na žrebčarni pri straži, v žrebetišču pa pri podčastniku. Prijaviti se je treba zaradi tega, da ne prihajajo nepoklicanci in dvomljivi elementi v žrebčarno, pa tudi iz vojaških in veterinarskih ozirav.

(Iz Ježice) nam piše somišljenik, da se žene in dekleta ne upajo prinašati na trg živil, ker jih jim zaplenijo. Nedavno je stražnik nekemu dekletu zaplenil vrečo fižola, ker ga je prodajala po 5 K. Nič ni pomagal izgovor, da tudi „Ekonom“ plačuje fižol na debelo po tej ceni. Istotako se godi mlekaricam očitna krivica, ker se jih kaznuje, ako prodajajo liter mleka po 4 K, dočim ga „Mlekarska zveza“ sama prodaja po 4 K 40 v liter. Stražniki naj gredo pogledat tudi v kavarne, koliko izkupička napravijo kavarnarji pri litru mleka. Nadalje naj gredo stražniki s kmetom v trgovine, ko kupuje blago za obleko, železno orodje i. dr. Naj se pritisne povsod odločno na previsoke cene, ne samo pri kmetu! Take sitnarije ogrožajo preskrbo mesta s potrebnim živežem. Fižol kmetje lahko doma prodajo po 6 do 8 K kilogram, mleko pa tudi po 5 K liter. Kdo naj potem nosi na trg, kjer je poleg zamude časa in stroškov še izpostavljen takim policijskim šikanam?

(Iz škofjelške okolice) nam piše vrla sotrudnica: „Čemu nas napadajo gospodje pri VLS.? Ako se jim tudi res zdimo sovražniki, bi nam morali po Kristusovih naukih odpustiti, ker Kristus je učil, da moramo tudi svoje sovražnike ljubiti“. (Naša dopisnica, sama dobra in poštena,

tudi o drugih tako misli. Toda politikujočim gospodom so omenjeni Kristusovi nauki — lanski sneg. Op. ur.)

(Na Kopanju pri Grosupljem) je imela VLS. dne 22. februarja nekak shod, o katerem piše „Domoljub“ hvalospeve. Naš zaupnik pa nam poroča, da je imel gospod Zužek le tri moške in eno žensko na svoji strani, vsi ostali udeležniki so bili pristaši naše stranke. Shod je seve klavrno pogorel.

(Iz Kostanjevice na Dolenjskem.) Na „Domoljubove“ nesramne osebne napade ne bomo odgovarjali. Kdor ima opraviti s straniščarji, se osmradi in umaže. Pribijemo samo, da je gospod župnik smatral za okusno, „Domoljubovo“ blato še enkrat premešati na občnem zboru „Kmetijske zveze“. Tako je vsaj javno priznal, da ni mojster samo v politični zlorabi cerkvenih prostorov, šolske mladine, kmetijske podružnice in vsega, kar mu pride pod roko, temveč, da je tudi v očitni laži, zavijanju resnice in osebnih napadih odličten strokovnjak. Da se je razkril tudi v tem oziru, smo mu Kostanjevčanje jako hvaležni. Prizadeti in neprizadeti si lahko napravijo o tem možu in gospodu svojo sodbo. Mi jo že imamo. — Kostanjeviški kmetje.

(Za ustanovitev sladkorne tovarne v Posavju) bodo dne 25. t. m. trije kmetijski shodi, in sicer ob osmih pred občinsko hišo v Zakotu, ob pol enajstih pri Kovačiču v Dobovi, ob štirih popoldne pa pri Bukovcu v Malencah pri Krški vasi. Na shodih bo poročal strokovni učitelj z Grma g. Fr. Malasek.

(Iz Zibike pri Šmarju) nam pišejo: Z ustanovitvijo naše SKS. se kažejo pri nas čudeži. Veletrgovec Suppanz v Pristavi, znan pod imenom „jajčji baron“, je bil v Avstriji zagrizen nemčur, soustanovitelj in razširjevalec ptujskega „Štajerca“, a danes je zaupnik in steber klerikalne stranke. To spreobrnitev je povzročil najbrž „Ekonom“, ki nam je preskrbel soli. Od takrat hodi Suppanz na klerikalne shode, kjer hvali „Kmetisko zvezo“, za katero vpisuje člane. Bajje dobi vsak novi član pri njem ceneje moko in sladkor. To bo najbrž tista zaloga sladkorja, ki je bila za meseca november in december lanskega leta pridržana za občine Zibiko, Sv. Emo, Roginsko goro in Nezbiše. Občina Zibika je prosila okrajno glavarstvo, naj ji izroči aprovizacijo, toda še vedno jo ima Suppanz, ki mu ne zaupamo. Godijo se velike pristranosti. Pri zadnji razdelitvi petroleja ga je dobil klerikalni župan Smole pet litrov, a večji posestniki pa so ga dobili le po en liter. Okrajno glavarstvo naj napravi strog red! Istotako naj se napravi konec žuganju naših klerikalnih županov, da člani SKS. ne bodo dobili bakrene galice.

(Roparski napad na pošto.) 72letnega postiljona Mateja Stulerja, ki je 32 let vozil pošto med Jezerskim in Zelezno kaplo, je nedavno neznan lopov na Jezerskem vrhu ustrelil in ga izropal.

(Darilo 100 kron) je izročil našemu upravnistvu za pogorelce v Predtrgu pri Radovljici krajevni odbor SKS. na Barju, za kar mu izrekamo s tem srčno zahvalo.

(Za reveže v zasedenem ozemlju) je darovala bivša goriška tvrčka A. Drufovka, sedaj v Ljubljani, veliko vsoto 80.000 K. Da bi se vsi premožni sloji enako zavedali svojih narodnih dolžnosti!

(Koloni na Goriškem.) neke vrste kmetijski sužnji iz srednjega veka, so imeli nedavno v Gorici zborovanje, na katerem so sklenili, da se mora ta madež odpraviti. Kdor obdeluje zemljo, naj tudi uživa pridelke! Koloni trpe sedaj le za veleposestnike.

(Goriški begunci.) ki se vračajo domov, morajo že v Logatcu pretrpeti razna nasilja italijanskih oblasti. Tam jim pobero živila, za blago morajo plačati carino in celo vožnjo domov. Takšna je italijanska pravičnost!

(Iz St. Lenarta v Slovenskih goricah) nam poročajo sledeče: Dva vzorna moža. Velika pristaša gospoda Pajtlerja in strastna nasprotnika SKS. sta župan in kramar Martin Rojs iz Cerm-ljenšaka in želar ter gerent iz Zgornje Veličine Franc Vogrin. Kaka pa je njuna poštenost, naj kaže to-le: Ker smrdi Vogrinu plug, zato bi tudi on rad bil kramar. To pa sedaj ne gre brez uka. Pa prijatelj Rojs mu hoče pomagati. Kratkotomalo napiše izpričevalo, da je bil Franc Vogrin pri njem kot vajenec od dne 1. januarja 1900. do

dne 1. januarja 1904. ter kot pomočnik od dne 1. maja 1905. do dne 1. maja 1907. S tem se je seveda Vogrin dovolj naučil in bi imel pravico začeti s trgovino. To izpričevalo bi naj potrdila še trgovska zadruga, ki pa tega ni storila, in sicer zaradi tega, ker Vogrin ni bil nikdar prijavljen kot vajenec, še manj pa kot pomočnik in ker je poštenjak Rojs sam začel trgovati šele leta 1909. In ta dva poštenjaka sta župana.

(Radgono moramo izprazniti?) Zadnje čase se je raznesla vest, da mora Jugoslavija izprazniti mesto Radgono. To bo najbrž le želja angleške misije, ki jo vodi prijatelj Nemcev polkovnik Coudenhan.

(Za poverjenika v Medjimurju) in za velikega župana varaždinskega je imenovan dr. Pero Magdić, odvetnik v Varaždinu.

(Živinozdravnike v Prekmurje) naj nam pošlje vlada in zapodi prejšnje Madžare. Ti nas bodo ogulili do kosti. Tako računa Nemeš za porod, eno uro dela, na daljavo 6 km 400 K, za pogled na svojem domu — samo pogled — 40 K. To vendar ni pravično, zastoj itak ne zahtevamo. — Prekmurski kmet.

(Madžarski grof — tihotapec.) V Prosenjaku na Prekmurskem so zaprli grofa Mazenauerja, ker je vtihotapljal ponarejene bankovce čez mejo.

(Prekmurski parlament.) Prejšnjo sredo je bilo v Murski Soboti tretje zborovanje vseh zastopnikov občin, takozvanega sošveta. Prekmurske občine je zastopalo 120 kmetov. Deželno vlado je zastopal poverjenik dr. Verstovšek. Sklenilo se je, da vodijo v bodoče matrike le duhovniki, civilni zakoni se odpravijo. Most čez Muro se postavi pri Veržeju. Ker je v Prekmurju mnogo brezposelnih kmetijskih delavcev, se bo skrbelo, da dobe delo drugod, posebno v Slavoniji in v Banatu. Nadalje se je razpravljalo o novi železnici, o nastavljanju učiteljstva, o izvozu živine in perutnine v zameno za obleko in obuvalo ter o dovoljenju, da bi se smel saditi tobak. Na koncu zborovanja sta se odposlali pozdravni brzojavki kralju in regentu.

Politične vesti.

(Dobimo zopet novo vlado!) Te dni se dovrše pogajanja glede preosnove ministrstva tako, da postaneta ministrski predsednik in minister za notranje zadeve osebi, ki jima vse stranke zaupajo. Za ministrskega predsednika je določen naš zunanji minister dr. Trumbić. Kadar bodo dogovori končani, odstopi sedanje ministrstvo. V novi vladi dobi sedanja večina 9, demokratska zajednica pa 8 ministrov.

(Nov volilni red za parlament.) Zakonski načrt je dotiskan in razdeljen med poslance. Slovenija se razdeli na dve volilni okrožji. Prvo okrožje obsega mariborski in celjski okoliš, Prekmurje ter Spodnjo Koroško do Velikoveca, drugo okrožje pa ostalo Slovenijo s središčema Ljubljano in Novim mestom. Na vsakih 40.000 oseb pride en poslanec. Ljubljana sama voli tri poslance. Volilno pravico imajo vsi nad 21 let stari moški. Na čelu vsake volilne liste mora biti kandidat, ki je dovršil najvišje šole. (Ali je to demokratsko? Op. ur.)

(Dolgovina naše države) znašajo danes 2155 milijonov kron višecnega in 41.259 milijonov kron stalnega dolga, torej skupno 43 milijard 405 milijonov kron. K tem pa bo prišla še odkupnina za osvoboditev in del predvojnih avstro-ogrskih dolgov. Naše vlade pa delajo pri vsem tem veselo delovanje še naprej.

(Pri občinskih volitvah na Hrvatskem) so na deželi skoraj povsod propadli klerikalci. To je klerikalno vlado zelo ujezilo.

(Zahteve hrvatskih duhovnikov.) 83 hrvatskih duhovnikov je podpisalo odprto pismo na zagrebskega nadškofa, kjer zahtevajo med drugim: 1.) vse krščanske vere naj se zedinijo, 2.) Jugoslavija naj dobi svojega primasa, slično Madžarski, 3.) narodni jezik bodi tudi cerkveni jezik, 4.) duhovnikom naj se dovoli ženitev.

(Izjava srbskih kmetov.) Dne 9. marca je podal poslanec srbske kmetijske stranke Dragić Mučić v imenu svoje stranke izjavo, v kateri je zlasti poudarjal, da zahteva srbska kmetijska stranka, ker sedanji parlament in vlada nista

izraz svobodne narodne volje, svobodne volitve, ki bodo pokazale pravo sliko političnih in družabnih odnošajev. Vse dosedanje vlade so odlašale in odlašajo z volitvami iz strahu, da se bo potem pokazala njihova ne-moč. Zato on v imenu vseh jugoslovanskih organiziranih kmetov protestira, ker se še dela s parlamentom, ki ni izšel iz svobodnih volitev in katerega naloga je bila v tem, da izdela volilni zakon za Narodno skupščino. Toda tudi izvršbo volitev samih se ne more in ne sme poveriti kateri tistih političnih skupin, ki so doslej zasegale vso oblast zase. V vladi, ki bo izvedla volitve, morajo biti zastopane tudi druge politične skupine in posebno kmetijske politične stranke. V taki vladi morajo zaradi vršitve kontrole imeti svoje predstavnike tudi samostojne kmetijske politične stranke iz vse države. Prvotako je zahteval enako zastopstvo kmeta tudi v ustavotvornem odboru. Zunanja politika je bila le tako dolgo uspešna, dokler so jo vodili oboroženi kmetje — vojaštvo. Gospodarska politika sedanjih meščanskih strank se je brigala samo za koristi kapitalistov, bankirjev, trgovcev in industrijalcev ter za dobrobit meščanstva. Kmet pa je bil zapostavljen. Za njegove potrebe in težave se nihče ne briga in tudi trgovinska politika je prikrojena samo potrebam meščanstva. Zalostno je, da sedanja vlada v svojem programu pospeševanja kmetijstva niti ne omenja. Končno je izrekel sedanji vladi nezaupanje in ponavljal, da bo mogla le taka vlada, ki bo obstojala iz skupin vseh strank, bodisi da so že od prej v parlamentu zastopane, bodisi iz onih, ki so na novo nastale, ustvariti tak volilni red, ki bo odgovarjal koristim naroda. Poslanec Mučić je nam vsem govoril prav iz srca.

(Nasilne rekvizicije v Avstriji.) Stajerska deželna vlada je obvestila našo vlado in mariborsko okrajno glavarstvo, da bodo na nemški strani rekvirirali žito in živino s pomočjo orožnikov, vsled česar ni izključeno, da se bo tudi streljalo.

(V Nemški Avstriji odpuste polovico uradnikov,) ker republika ne more več zmagovati njihovih plač.

(Kolkovanje bankovcev na Madžarskem) se izvrši v najkrajšem času.

(Češka kmetijska stranka v Avstriji.) V Avstriji, posebno v dunajski okolici, živi dosti češkoslovaških kmetov, ki so si ustanovili lastno agrarno stranko.

(Zaplemba kapitala na Bolgarskem.) Ministrski predsednik Stambulinski, ki je obenem vodja bolgarskih kmetov, pripravlja zakon o delni zaplembi velikega kapitala.

(Bolgari se pripravljajo na novo vojsko,) ako bi se pokrajina Trakija prisodila Grški. Oboroževanje se vrši sporazumno s sedanjim ministrstvom. Tajna kmetijska organizacija ima v ta namen že oboroženih nad 20.000 ljudi.

(Prevrat v Nemčiji se je ponesrečil.) Vojaška vlada je propadla, na krnilo pa se je vrnila zopet stara republikanska. Toda mir s tem še ni zagotovljen. Komunisti se jačijo in ogrožajo državo.

Za vinogradnike.

Ker nam bo letos najbrže primanjkovalo modre galice za škropljenje trt, oziroma ker bo galica zelo draga, moramo gledati, da se preskrbimo s kakim polnovrednim nadomestilom za modro ali bakreno galico.

Tako nadomestilo je bakrena pasta „Bosna“ ali „Bosnapasta“, to je sredstvo, ki je nekaterim našim vinogradnikom, zlasti na Stajerskem, že znano.

„Bosnapasta“ je gosta, zelenkasta maža (kaša), ki sestoji iz bakrenega klorida, razkisanega z apnom. Če razmešamo v 100 litrih čiste vode 1 kg te maže, dobimo enodotno, če je razmešano 1½ kg poldrugodotno, če 2 kg pa dvodotno škropilno zmes brez prav vsakega drugega dodatka. Ker vsebuje „Bosnapasta“ baker, učinkuje proti peronospori ali paležu na trti prav tako dobro, kakor modra (bakrena) galica.

„Bosnapasta“ je glede učinka proti paležu na trti popolnoma enakovredna modri galici. To je preizkusil poleg mnogih drugih tudi podpisani sam. Kmetijsko ministrstvo v Nemški Avstriji je zaradi tega lani oddajalo vinogradnikom poleg modre galice tudi „Bosnapasto“.

Pred modro galico pa ima „Bosnapasta“ še nastopne prednosti:

1.) Odmerjena množina paste se razmeša v vodi in škropivo je takoj, v nekaj minutah pripravljeno.

2.) Apna ni treba škropivu dodati, ker je sredstvo tako sestavljeno, da trte nikoli ne opali.

3.) Ker je škropivo sluznato, brez peska in smeti, ne zamaši škropilnic in se drži na trti bolje nego galica.

4.) Pripravljeno škropivo se ne kvari, tudi če stoji več mesecev, med tem ko je pripravljeno galično škropivo že po preteku enega dneva brez vrednosti.

5.) Sredstvo je cenejše kot galica.

Vsled teh dobrih lastnosti je priporočljivo, da se tega sredstva tudi pri nas poslužujemo. Poskibljeno je, da se ga bo v zadostni množini pri nas dobilo. Kje, se bo izvedelo po oglasih v listih.

Višji vinarski nadzornik B. Skalický.

Gospodarstvo in gospodinjstvo.

(Bankovce po 100, 50 in 20 K) zamenjujejo v Ljubljani samo pri finančni deželni blagajni, pri davčnem uradu za mesto in za okolico, pri poštnem čerkovnem uradu in pri podružnici avstro-ogrsko banke.

(Najvišjo ceno za mleko) je določil ljubljanski mestni magistrat s 3 K 60 v. Smešno!

(Seme sladkorne pese) za poskušnjo z navodilom se dobi v upravnistvu „Kmetijskega lista“.

(Kdor je naročil in plačal blago v Nemški Avstriji) pred 22. marcem 1919., a blaga dosedaj še ni dobil, naj naznanj podružnici Centralne uprave za trgovinski promet z inozemstvom v Ljubljani: 1.) od katere tvrdke ima dobiti blago, 2.) koliko, 3.) za kakšno ceno (skupna vrednost). K tem podatkom mora priložiti tudi dokazila, da je bilo blago plačano pred 22. marcem 1919.

(Naš denar pri poštni hranilnici na Dunaju.) Pri poštni hranilnici na Dunaju imajo stranke iz Slovenije vloge, tekoče račune in rentne knjižice v prijavljeni visokosti skoraj 25 milijonov kron. Da se dobi ta denar domov, bo treba skleniti posebno pogodbo z avstrijsko republiko.

(Vrednost srebrnega denarja v Nemški Avstriji.) Na Dunaju izplačujejo za srebrno krono 23, za dvekronski srebrnjak 61, za petkronskega pa 119 papirnatih kron.

(Za 30 milijonov kron čevljev) je dovolila avstrijska vlada izvoziti v našo državo za različna živila.

(10 milijard primanjkljaja) izkazuje češkoslovaška republika za leto 1920. Najbolj se množijo izdatki za prehrano revnih slojev.

(Pridelek sladkorja na Češkem) se ceni letos na pet milijonov meterskih stotov.

(Slovanska trgovinska zbornica) se ustanovi na Dunaju pod pokroviteljstvom Jugoslavije, Češkoslovaške in Poljske.

(Kruppove tovarne) so bile dosedaj največje industrijsko podjetje v Nemčiji in v Evropi sploh. Pred vojsko je bilo zaposlenih v njih 80.000, med vojsko pa 115.000 delavcev. V teh tovarnah so izdelovali različno morilno orodje. Do 1. februarja t. l. je padlo število delavcev na 32.000. Sedaj, ko so se tovarne spremenile v izdelovalnice raznih lokomotiv, vozil in vsakovrstnih strojev, se je število delavcev zopet zvišalo na 45.000.

(Petroleja v Rumuniji) se je pridelalo lani 917.276 ton, t. j. za 327.717 ton manj kot leta 1918.

(Ameriška pšenica v Evropi.) Ameriška vlada proda potrebnim evropskim državam na kredit okrog pet milijonov bušelnov (1 bušel je 23 kg) pšenice. Cena za bušel znaša v Ameriki 2½ dolarja, t. j. po sedanji vrednosti 370 K, ali kilogram pšenice stane 16 K.

Ali ste že plačali naročnino?

Raznoterosti.

(Smrekovi storži kot zdravilo.) Smrekovi storži je prve mesece rdeči, proti jeseni pozeleni, dozori in oleseni pa šele drugo leto. Za zdravilo se nabira koncem meseca junija rdeče češarke,

ki se jih izlušči in posuši med cknji ali na peči, ali pa namoči kar sveže luskine v finem špiritu. Tako se dobi krasno idečo tinkturo, ki je izvrstno mazilo za kostne in udne bolezni. Če imaš gnile zobe, katar na pljučih ali v sapniku, kani malo te tinkture v toplo vodo in si izpiraj usta, grlo in nos s to tekočino. Tudi pri drugih boleznih, kakor črevesnem kataru in želodčnem krču, je dobro vlivati na boleče mesto to tinkturo. Sitno je samo to, da madeži dolgo ne izginejo iz perila. Za jetiko je najboljši kuhati čaj iz luskin. Pest luskin je treba prevreti v pol litra vode in uživati pred- in popoldne po osminki litra tega mlačnega čaja. Kuhati se mora čaj vsak dan sproti. Neki zdravnik na Ruskem je postal premožen, ker je prodajal in priporočal smrekove luskine kot čaj za jetiko. S tem je ozdravil mnogo ljudi, ki niso niti vedeli, da pijejo čaj iz smrekovih češarkov.

(Iznajditelj telefona.) Telefon je iznašel Aleks. Graham Bell, ki je prišel iz Škotske leta 1870, da prevzame službo učitelja v neki gluho-nemnici. S seboj je prinesel pričetke čudne iznajdbe, s katero se je pečal že tri leta doma, iznajdbe za sporočanje artikuliranih glasov preko žice in s pomočjo eietrike. On sam spočetka ni spoznaval dalekosežnosti te iznajdbe, ki jo je smatral le za pomoč pri poučevanju gluho-

nemih. Počasi pa je pričel razumevati in spoznavati, da se nudi njegovi iznajdbi širše polje delavnosti. Spoznal je brezmejne možnosti govora na razdalje ter se lotil z veliko vneto dela pri tem širšem načrtu. Veroval je v sebe in v svoj načrt. Zalibog pa ni bilo nikogar drugega, ki bi istotako veroval v ta načrt. On sam ni imel denarja, brez tega pa ni bilo mogoče spraviti telefona na trg. Tedaj se je lotil neizmerno težje naloge, da dobi kapital za telefonsko družbo, katero je ustanovil. Povsod so ga zavrnil. Londonske „Times“ so pisale o njegovi iznajdbi kot „najnovejšem ameriškem humbugu“. Nihče ni hotel naložiti denarja v podjetje. Človek, ki bi bil manj železne volje, bi že davno opustil vsak boj. Bell pa tega ni storil, ampak se je naprej, trudil, dokler ni končno zmagal. Dolžan je bil 500 funtov za aparat, ki ga je bil kupil. Njegov upnik ni hotel sprejeti petdeset delnic telefonske družbe v plačilo za dolg. Če bi bil upnik toliko pameten, da bi sprejel delnice, bi dobil približno 200.000 dolarjev za svojih 500 dolarjev. Uspeh enega ali dveh predavanj v zvezi s poizkusi pa je končno napotil skupino mož v Bostonu, da so dali Bellu toliko denarja na razpolago, da je mogel zgraditi tri milje dolgo progo med Somerville in Bostonom. To je bil pričetek. Praktično delo te črte je prepričalo ljudi takoj, da

je zagledala luč sveta ena največjih iznajdb modernega časa.

(Prstanec.) Znana je čitateljem otroška igra od prstov. Palec — pravimo navadno otrokom — je v vodo padel, kazalec ga je ven potegnil, sredinec ga je domov odnesel, prstanec ga je na postelj položil in mezinec pa je rekel: bom pa materi povedal. Jaz pa vem od prstov še nekaj drugega, kar se vzame lahko za šalo, lahko pa tudi za resnico. Prsti nam povedo namreč sami in to na svoj način, zakaj nosimo prstane kot znak nerazdružne zveze vedno na četrtem prstu — prstancu. Napravi, dragi čitatelj, z mano sledeči poizkus: Zložij roke skupaj tako, da sta si notranji strani druga k drugi obrnjeni in prste stegni kot bi molil. Ko si to napravil, pa zakrivi sredinca v notranjost roke tako, da se oba s hrbtoma tiščita trdno drug k drugemu. Sedaj pa poizkusi druge prste po vrsti ločiti drug od drugega! Palca, kazalca in mezinca so rada ločita drug od drugega; ti so namreč bratje in sestre in ti morajo — tako je pač v življenju — narazen. Vsak se mora postaviti na lastne noge in skrbeti sam zase. Prstanca pa pomenita zakonsko dvojico, katere na noben način ni mogoče spraviti narazen. Tako sta dobila ta dva prsta pravico nositi prstane kot simbol ljubezni in zvestobe do smrti.

V najem se da večje posestvo z vsem potrebnim orodjem, vozovi in živino. Vse posestvo je skrbno obdelano in posejano. Služinčad ostane po dogovoru z najemnikom lahko še nadalje. — Odda se pa tudi posestvo samo v najem. Več poverništvo „Kmetijskega lista“.

Tesači ali žagarji,

ki so zmožni voditi večja gozdna dela ali jih prevzeti v akord, se iščejo proti dobri plači. Istočasno se išče več skupin oglarjev. „Impex“ v Ljubljani, Krekov trg št. 10, I nadstropje.

Vpoštevajte oglase (insetate) v „Kmetijskem listu“!

Naročnikom, katerim je naročnina potekla, se s prihodnjo številko list ustavi, če dotlej ne plačajo naročnine.

SVETLA

tehnika — elektrotehnika

baterije, žarnice, namizne, stropne, stenske in karbidne svetiljke vseh velikosti po najnižjih dnevnikih cenah:

J. Pogačar v Ljubljani na Mestnem trgu št. 25.

LES.

Kupim hrastove, bukovne in smrekove hlode za žaga. Ponudbe s ceno na naslov: IVAN ŠIŠKA,

tovarna parket in parna žaga v Ljubljani, Metelkova ulica št. 4.

Hlode (krlje),

deske, trame, kostanjev les in oglje iz mehkega in trdega lesa v vsaki množini, kakor tudi cele gozdove kupi po najvišji ceni družba „Impex“ v Ljubljani, Krekov trg št. 10.

Delniška družba

„EKONOM“

vabi na podpis delnic. Za enkrat se jih izda 10.000 komadov po K 200.—, torej za 2 milijona. Vsakdo jamči le z delnico in nič več. Vsak delničar ima en glas. Sredi maja se vrši ustanovni občni zbor, na katerem bodo delničarji kot sogospodarji družbe izvolili vodstvo vsega podjetja. Naj ne bo zavedne slovenske hiše, v kateri bi ne bilo delnice podjetja našega kmeta, delniške družbe „EKONOMA“.

Pojasnila in položnice za vplačilo daje

pripravljalni odbor „EKONOMA“

v Ljubljani, Sodna ulica št. 3.